

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเป็นที่ฟังของใจ ใจแสวงหาที่ฟัง แต่เวลาเราบอกเราเป็นมนุษย์ เราเป็นคนหาที่ฟัง เราว่ามนุษย์หาที่ฟัง มนุษย์นั้นเป็นธาตุ ๔ ธาตุคือวัตถุ วัตถุมันต้องการที่ฟังที่อาศัย เห็นไหม ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิเสธ พระเราต้องหา ปัจจัย ๔ บาทคืออาหาร จีวร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัย สิ่งนี้ต้องแสวงหา แต่หัวใจของเราต้องการแสวงหาธรรมๆ ธรรมเป็นที่ฟังอาศัยนะ ถ้าธรรมเป็นที่ฟังอาศัย แล้วธรรมมันอยู่ที่ไหนล่ะ ธรรมมันอยู่ที่ไหน

นี่เวลาศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนามธรรม ถ้านามธรรมแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางทาน ศีล ภาวนา วางให้เราก้าวเดินไป มันมีถนนหนทางที่จะเข้าไปสู่ใจของเรา แต่หนทางเข้าสู่ใจของเรานี้มันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมใจเป็นนามธรรมนะ แต่สิ่งที่เป็นวัตถุๆ มันต้องเป็นเครื่องแสดงออกของใจ ถ้าแสดงออกของใจเห็นไหม เรามีศรัทธามีความเชื่อ มีความเชื่อในพุทธศาสนา

พุทธศาสนา เห็นไหม คุณติ ทางโลกเขานะ เขาไปขอความร่ำรวยกัน ไปขอห่วย ขอเลขขอเบอร์กัน ขอเลขขอเบอร์นั้นเป็นเรื่องของศาสนาหรือ นั่นเป็นเรื่องไสยศาสตร์ทั้งนั้นแหละ ถ้าเรื่องไสยศาสตร์ ทางโลกเขาบริหารจัดการได้ดีกว่านั้นอีก ทางโลกเขาจัดการของเขา คุณติ เขาก็ทำของเขา เขามีเล่ห์กลของเขา เขาหาผลประโยชน์ของเขาได้ แต่หัวใจของเรา ความลับไม่มีในโลก เห็นไหม คุณติว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐนักประเสริฐหนา เวลาพ่อแม่สั่งสอนลูกก็พยายามจะให้ลูกมีศีลมีธรรมเข้ามา ศีลธรรมนี้ พ่อแม่พยายามจะอบรมสั่งสอนมา สั่งสอนมาแล้วมันเข้าถึงไหมล่ะ เห็นไหม นี่เป็นข้อวัตรปฏิบัติ เป็นเรื่องดำเนิน

แต่ถ้าใจของเขา ใจของเขา เห็นไหม ถ้าใจของเขาได้รับความอบอุ่นของเขา เขาจะมีความเคารพบูชาพ่อแม่ของเขา เขารักพ่อรักแม่ ความรักพ่อรักแม่เพราะอะไร? พ่อแม่ให้ชีวิตมา ถ้าเขามีสติปัญญานะ แต่ถ้าเขาไม่มีสติปัญญา เขามีความเรียกร้อง เขามีความขาดตกบกพร่องในใจของเขา

แล้วใจของเขาใครจะถมเต็มขึ้นมา? นี่สังขารถมเต็ม ถมเต็มเพราะอะไร ถมเต็มเพราะคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนามธรรม เห็นไหม นามธรรม ใจก็เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมสิ่งนี้ ต้องแสวงหาสิ่งนี้

คุณสิ เวลาเขาฟันฟูป่า เขาจะเอาสัตว์ป่าไปปล่อย เขาต้องรู้ว่าแหล่งอาหารของสัตว์ป่ามันจะเลี้ยงชีพของมันได้ไหม นกกล่ามันจะมีอาหารของมันไหม คุณสิ เวลาเราอยู่ในป่าในเขากัน สิ่งที่เป็นนกล่ามันจะเสียชีวิตไปเพราะมันไม่มีอาหารของมัน เพราะมันขาดแคลนแหล่งอาหาร มันถึงดำรงชีวิตอยู่ของมันไม่ได้ มันถึงต้องตายไป นี่เวลาจะฟันฟูป่าๆ เขาต้องมีแหล่งอาหารของมัน แล้วเวลาจะเอาสัตว์นกล่าไปทิ้งไว้ในป่าให้มันดำรงชีวิตของมัน ถ้ามันดำรงชีวิตของมัน มันก็ส่งเสริม เห็นไหม ระหว่างสัตว์กับป่ามันจะส่งเสริมกัน

ใจของเราๆ ใจของเรา เห็นไหม คุณสิ เวลามันขาดแคลนของมัน มันมีความทุกข์ความร้อนของมัน เราเอาอะไรเป็นที่พึ่งอาศัยล่ะ เราเอาอะไรเป็นที่พึ่งอาศัย? ปัจจัยเครื่องอาศัยๆ ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย มันอาศัยเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น แต่หัวใจมันต้องการมากกว่านั้นใจ หัวใจมันต้องการความเป็นธรรมๆ เห็นไหม คุณสิ เวลาถ้าลูกมันรักพ่อรักแม่ มันว่าพ่อแม่มีคุณของเขา มีความกตัญญู กตเวทิต์คิดถึงพ่อแม่ เวลาพ่อแม่เหมือนกัน ลูกที่มันขาดแคลนของมัน มันหาว่าลำเอียง มันไม่เชื่อมั่นพ่อแม่ของมัน นั่นเพราะอะไรล่ะ เพราะสิ่งที่เป็นนามธรรมในหัวใจ

สิ่งนี้พ่อแม่ก็รักเหมือนกัน พ่อแม่ก็ดูแลเหมือนกันทั้งนั้นแหละ แต่เวลาจิตใจเขาขาดแคลนของเขา เขามีความลำเอียงของเขาในใจของเขา นี่มันจะอึดเต็มมาจากไหน อึดเต็มมาจากไหน ถ้าอึดเต็มมาจากไหน นี่สังขาร ถ้าสังขารเข้าไปที่นี้ ถ้าสังขารเข้าไปที่นี้ละ มันมีสติมีปัญญา มันจะไล่ความเห็นผิดออกไปจากใจ ถ้ามันไล่ความเห็นผิดออกไปจากใจ คุณสิ ชีวิตเรา เราต้องการที่พึ่งๆ เรามีความทุกข์ๆ ของเรา ชีวิตของเรามีที่พึ่ง

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาบัญญัติธรรมบัญญัติวินัยขึ้นมาแต่ละข้อ บัญญัติเพื่อให้คนที่ศรัทธามั่นคงอยู่แล้วให้ศรัทธามากขึ้น เพื่อคนที่ไม่ศรัทธา ไม่มีความเชื่อถือให้มาเชื่อถือ นี่เพื่อบังคับคนที่มันเกเร ส่งเสริมคนที่ทำคุณงามความดี แล้วถึงที่สุด เพื่อความสม่ำเสมอของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

เราเชื่อสังขารๆ เราจะหาความสุขของเราๆ ที่มันขาดแคลนๆ กันอยู่ที่นี่ มันขาดแคลนความเสมอต้นเสมอปลายไป ความสม่ำเสมอ การปฏิบัติ คือความเสมอต้นเสมอปลาย ถ้าปฏิบัติ

แบบเสมอต้นเสมอปลาย ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ความเสมอต้นเสมอปลาย ความเสมอต้นเสมอปลายของเรา แล้วจิตใจของเรามันเสมอต้นเสมอปลายไหม? จิตใจเรามันเรรวน จิตใจเรามันเร่ร่อน จิตใจเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ของเรา

ความเสมอต้นเสมอปลายของเรา เราก็ตั้งสติของเรา เห็นไหม เราตั้งสติของเรา เราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา ความเสมอต้นเสมอปลายมันเริ่มจากที่นี่ไง ถ้าความเสมอต้นเสมอปลายของเรา มันลุ่มๆ คอนๆ หัวใจของเรามันไม่เสมอต้นเสมอปลายหรอก มันเรรวนของมันตลอดเวลา ถ้ามันเสมอต้นเสมอปลาย เห็นไหม เราเสมอต้นเสมอปลาย ถ้ามันมีสติมีปัญญาเข้ามา มันจะเข้ามาเสมอต้นเสมอปลายจากภายใน ถ้าภายนอกมันเสมอต้นเสมอปลาย คือว่าความเพียรเรา เราตั้งเวลาของเรา เราทำของเรา

นี่เวลาเข้าพรรษาขึ้นมา พระถือธุดงค์ๆ ธุดงค์เพราะเหตุนี้ไง ตั้งกติกากับเรา สิ่งใดไม่ยอมยกทำ บังคับให้มันทำ สิ่งใดที่มันอยากทำที่มันเป็นโทษ ไม่ทำๆ นี่ธุดงค์วัตร ตั้งต้นของเราขึ้นมา แล้วมาฝึกหัดๆ ขึ้นมา จิตใจมันเห็นโทษของมันขึ้นมา มันจะเข้ามาสู่ใจของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ความเสมอต้นเสมอปลาย เสมอต้นเสมอปลายจากการประพฤติปฏิบัติของเรา เราตั้งกติกาของเราแล้ว เราพยายามทำตามนั้น เวลาทำตามนั้น จิตใจมันเรียกร้อง จิตใจมันดิ้นรน จิตใจมันไม่ยอมทำตามหรอก เวลาที่มันพอใจ มันก็ทำด้วยความพอใจของมัน เวลามันขัดแย้ง มันไม่เห็นด้วย มันก็ขัดแย้งของมัน เห็นไหม ขัดแย้งก็ต้องบังคับๆ บังคับให้ทำไง เพราะทำสิ่งนี้ นี่ข้อวัตรปฏิบัติเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเสมอต้นเสมอปลาย เราบังคับของเราไปก่อน ถ้าบังคับไปก่อน พอจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ความเสมอต้นเสมอปลายมันจะเห็นผลประโยชน์ของมัน เห็นประโยชน์ของมันนะ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ นี่เวลาปฏิบัติขึ้นมา ใจมันสงบเข้ามาได้อย่างไร ถ้าสงบได้ ย้อนไปที่เหตุสิ วันนี้มันทำได้ เวลาทำไปข้างหน้าทำไมมันทำไม่ได้ อดีตเราเคยทำได้ ในปัจจุบันทำไมทำไม่ได้ ทำไม่ได้เพราะอะไรล่ะ? ทำไม่ได้เพราะเราโหยหาสิ่งที่เป็นผลไง เราโหยหา มันเป็นต้นหาความทะยานอยากซ่อนเข้าไป

เขาบอกว่าผู้ที่ปฏิบัติมีกิเลส ปฏิบัติไม่ได้ ต้องชำระกิเลส ไม่มีกิเลสถึงปฏิบัติได้ ไม่มี ความอยาก ไม่มี ความอยาก

มันมีความอยากของมัน แล้วความอยากถ้ามีสติปัญญา มันก็ยับยั้งของมัน ความอยากอย่างนี้มันมาจากไหน ความอยากอย่างนี้เพราะเราทำแล้วสมประโยชน์มา เราทำแล้วมันประสบความสำเร็จมา มันเป็นผลมา มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง มันเป็นการยืนยันว่าศาสนานี้มีจริง สิด สมภา ปัญญา เราทำขึ้นมาได้จริง ถ้าทำขึ้นมาได้จริง สิ่งที่ทำได้จริงมันก็โหยหาสิ่งที่เป็นผลอันนั้น นี่มันไม่เสมอต้นเสมอปลายแล้วละ ถ้าไม่เสมอต้นเสมอปลาย ทำอย่างนี้ คูสิ เวลาเขาขุดบ่อล่อปลา เขาขุดน้ำไว้ น้ำใหม่ขึ้นมา เขาจะล่อปลา ปลา มันจะโคดไปสู่น้ำใหม่นั้น นี่ก็เหมือนกัน จิตใจมันแสวงหา มันว่า สิ่งนั้นเป็นผลๆ มันขุดบ่อล่อมันไว้ไง แล้วมันก็จมไปอยู่นั่นละ แล้วเวลาปฏิบัติไปๆ ถมไม่เต็ม ถมไม่เต็มใจ

เราวางให้หมดเลย ความเสมอต้นเสมอปลายของเรา เห็นไหม อดีตอนาคตวางไว้ แล้วเป็นปัจจุบันตลอดไป ถ้าปัจจุบันเราทำของเราขึ้นมา มีสติปัญญาดูแลใจของเราๆ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเราสร้างเหตุของเรา ถ้ามันสัมมาทิฐิ มันเป็นความถูกต้อง มันลงทั้งนั้นแหละ จิตมันต้องลง ถ้าจิตมันไม่ลง มันไม่ลงเพราะเหตุใด ไม่ลงเพราะอะไร? เพราะอวิชา เพราะความไม่รู้จากภายในใจ มันไม่ใช่ลงจากภายนอก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันทางวิทยาศาสตร์ คุณทฤษฎีเป็นวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ได้ตรวจสอบได้ทั้งนั้นแหละ แต่ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ทำไมเราทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จละ

แม้แต่ทางวิศวกรรม ขนาดเขาทำของเขา มันยังมีเหตุการณ์ขัดข้อง มันจะต้องแก้ไขตามหน้านางนั้นไป นั่นเป็นวัตถุนะ แล้วหัวใจ ความรู้สึกมันละเอียดมาก ถ้าความรู้สึกละเอียดมาก ถึงบอกให้กำหนดพุทธโธๆ

ทุกคนก็บอกพุทธโธมันของตื้นๆ เวลาจิตใจมันแสวงหา ของนั้นมันเลอเลิศ ว่าใช้ปัญญาๆ นั่นสัญญาทั้งนั้น จินตนาการทั้งนั้น เวลาพุทธโธๆ นี่มันเห็นเป็นของตื้นๆ เป็นของที่ไม่มีคุณค่า พุทธโธนี้ จิตใจที่มันแสวงหาของมัน มันแสวงหาอารมณ์ของมัน มันตะครุบเหยื่อของมัน มันตะครุบเหยื่อนะ ความคิดนี้ ความคิดที่เกิดขึ้นมา จิตมันตะครุบๆ มันกินเหยื่อของมัน นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นว่าเราเป็นเด็กน้อย เราเป็นผู้ที่ไม่มีสติปัญญา เราทำสิ่งใดไม่ได้หรอก

เราพุทธโธไปเลย! บังคับให้จิตพุทธโธไปเลย ไม่ต้องไปคิดอย่างอื่นเลย พุทธโธอย่างเดียวเลย พุทธโธไป พุทธธานุสติระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงศาสดาของเรา มันจะเป็นโทษตรงไหน

เห็นไหม คนเราเวลาเราผิดหวังขึ้นมา เราผิดหวังจากเพื่อน ผิดหวังจากคนที่เขามา หลอกหลวงเรา คิดถึงพ่อแม่สิ พ่อแม่เราหลอกหลวงเราไหม พ่อแม่จริงจังกับเราไหม พ่อแม่รักเราจริงไหม คิดถึงพ่อแม่ พ่อแม่ไม่มีโทษไม่มีภัยกับเราเด็ดขาด นี่ก็เหมือนกัน เราคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทโธลี พุทโธไปๆ...แต่ไม่ ตื่นๆ มันไม่มีปัญญา มันไม่มีประโยชน์อะไร เร่ร้อนไปทั่ว แล้วก็ว่าตัวเองมีปัญหา นะ เห็นไหม คิดแบบโลกๆ นี่คืออวิชา ตัณหาความทะยานอยากไง

ถ้าเราพุทโธก่อน สิ่งที่เราศึกษามา...ใช่ โลกจะเจริญได้ด้วยปัญญาๆ คนเราต้องมีปัญญาถึงจะ แก้ไขเอาตัวรอดได้ คนเราถ้าขาดสติปัญญา แล้วขาดสติมันก็เชื่อเขาไปได้ง่าย แล้วขาดปัญญา เกิด วิกฤติขึ้นมาที่ตื่นเต้นไปกับเขา ถ้ามีสติเราก็คับยั้งได้ เราไม่ตื่นเต้นไปกับเขา มีปัญญา เราก็ก่อนเหตุการณ์วิกฤติในชีวิตของเรา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราศึกษามาๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎี เราก็กศึกษามา มันไม่เสียหายหรอก แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนั้น เห็นไหม คุณ เวลาเราแบมือขอเงินพ่อแม่ แบมือขอกันได้ แบมือขอกันได้ เราไปทำธุรกิจสิ เราขอเขาได้ไหม เขาให้ไหม ถ้าไม่มีเหตุมีผล เขาไม่ให้หรอก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราใช้ปัญญาๆ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของใคร? ของพ่อแม่...ใช่ เราสาวกสาวกะ เราเป็นบริษัท ๔ เราก็มีสติธิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเรา เราก็มีสติธินับถือ มีสติธิที่จะศึกษา เรามีสติธิทั้งหมดแหละ แต่กิเลสในใจของเรามันอ้างอิงไง มันเอาสิ่งนี้มาสวมรอยไ้ว่าเป็นประโยชน์ของเรา กิเลสมันบังเงา ปรียติปฏิบัติไ้ ปรียตินี้เรากศึกษามาเป็นวิชาการ ศึกษาเพื่อความรู้ของเรา แต่เวลาปฏิบัติต้องวางมันไว้

ถ้าปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม นี่เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันบอกเลย

“มหา มหาศึกษามาจนเป็นถึงมหานะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดมากนะ ให้เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปสั่นซักไว้ แล้วด้นบุญแจมันไว้ก่อนอย่าให้มันออกมา แล้วเราประพฤติปฏิบัติไป ปฏิบัติไปถึงที่สุดแล้ว อันนี้ปรียติกับปฏิบัติมันจะเป็นอันเดียวกัน”

อันเดียวกัน ถ้ามันเป็นสมบัติของเรา มันเป็นอันเดียวกัน เงินทองที่ขอมมาจากพ่อจากแม่ก็เงินทองเหมือนกัน เงินทองที่เราทำหน้าที่การงานมา เราได้เงินได้ทองมาก็เงินทองเหมือนกัน แต่เงินทองที่ทำหน้าที่การงานมา เราทำมา เราทำมา เรามีธุรกิจของเรา เราทำหน้าที่การงานของเรา เราถึงได้ผลประโยชน์อันนี้มา แต่เวลาแบมือขอพ่อแม่ก็เงินเหมือนกัน แบนก้เหมือนกัน มีราคาเท่ากัน แต่อันหนึ่งขอมมา แบมือขอมมา อีกอันหนึ่งเราแสวงหามา เราทำของเรามา ถ้าเราทำของเรามา เราตกรน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ เรามีวิชาการของเรา เรามีอาชีพของเรา อยู่ที่ไหนเราก็อยู่ของเราได้ แบมือขอพ่อขอแม่มา ถ้าพ่อแม่ให้มาหมดแล้วก็คือหมดคนะ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราศึกษามา ศึกษามาก็ศึกษามา นี่โลกนี้เจริญด้วยปัญญา...ใช่ เจริญด้วยปัญญา เรื่องโลก เรื่องคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตจะให้มันสะดวกสบายขึ้นมา แต่หัวใจมันมีธรรมใหม่ นี่ไง ที่จิตใจมันเค็ดรื้ออื่นๆ อยู่ที่นี่ นี่ต้องการธรรมๆ ใจ ถ้ามีสติมีปัญญา มีความถูกต้องดีงามของเราขึ้นมา มันยับยั้งอวิชาคือความไม่รู้ นั่นนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้...ใช่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่อวิชา มันบังเอาอยู่ที่นี่ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันไล่ไป มันจะเห็นถึงการหยุดได้

ความคิดนี้มันเกิดดับ แต่ความคิดเกิดดับมันมีตัณหา พลังงานมันกระตุ้นตลอดเวลา มันคิดแล้วคิดเล่าๆ ไม่มีวันจบหรือก ตั้งสติ ตั้งสติ ความคิดไป นี่ความคิดมันหยุด หยุดเพราะอะไร เรามีปัญญาแยกแยะอย่างไร พอหยุดนี้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิ เห็นใหม่ มันต้องทำความสงบของใจๆ

เขาบอกว่าทำความสงบของใจ นี่พุทโธๆ ระลึกรั้งพ่อแม่มันผิดตรงไหน เวลาเราระลึกถึงเพื่อน ระลึกรั้งความผิดพลาด ระลึกรั้งชีวิตที่มันชอกช้ำ แหม! สุข มีความชอบธรรม นึกแล้วมันมีรสชาติใจ แต่ถ้าระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกรั้งพ่อแม่ไม่ได้หรือ เป็นอะไรถึงไม่ได้

ไอ้พลังงานที่มันเสวยนั่นนะมันเสวยไปในความทุกข์ความยาก มันก็เสวยความทุกข์ความยาก นี่ทุกข์ยากอยู่อย่างนั้นแหละ แต่ถ้ามันเสวย เห็นใหม่ เสวยพุทโธๆ มันก็เป็นความคิดเหมือนกัน มันก็เสวยเหมือนกัน แต่เสวยสิ่งที่ไม่มิพิษใจ

คิดถึงพ่อคิดถึงแม่ พ่อแม่เตือนอะไรมาบ้าง ตั้งแต่เกิดมาพ่อแม่สอนอะไรมา ลองคิดถึงคิดถึงพ่อแม่สิ พ่อแม่บอก เห็นใหม่ เพื่อน คบเพื่อนก็ให้ดูก่อนนะ ใครมาสิ่งใดก็ต้องให้มี

สติปัญญา เราระลึกถึงพ่อแม่ ถ้าระลึกแล้วมันมีแต่คุณงามความดีทั้งนั้นแหละ แต่บอกว่าตื่นๆ ตื่นๆ

ไอ้ตื่นๆ นี่มันสะอาดบริสุทธิ์ ตื่นๆ นี่มันไม่มีพิษมีภัย ไอ้ที่ว่าปัญญาๆ มันพิษภัยทั้งนั้นแหละ พิษภัยของใคร เห็นไหม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ แต่กิเลสเอามาบังงา กิเลสทำให้เราเสียหายไป ถ้ากิเลสทำให้เราเสียหายไป นี่ปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้

ปริยัติเราศึกษามาไม่ผิดหรอก ปริยัติเราศึกษามา คนเราต้องมีสติมีปัญญา แต่สติปัญญาความจริงที่เกิดขึ้นมาจากเรา ถ้าเกิดขึ้นจากเรา เราหาอยู่หากินเอง นี่ปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา โท โง เราหาอยู่หากินเอง ถ้าหาอยู่หากินเอง ไร้เท่าไรก็ไม่มีวันหมดใจ แต่ถ้าเราไม่มี เราหาอยู่หากินไม่เป็น เราก็พึ่งพาอาศัย เราก็พึ่งพาอาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รัตนตรัย แก้วสารพัดนึก เราก็ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่อาศัย

เรามาทำบุญกุศลอยู่ที่นี่ บุญกุศล ธรรมะอย่างหยาบๆ เรื่องการให้ทาน การให้ทานคือการเสียสละ การเสียสละความตระหนี่ถี่เหนียวในหัวใจ ถ้าตระหนี่ถี่เหนียวในหัวใจ มันฝีกหัดของมันเข้าไป นี่มันมีการโต้แย้ง เวลาเราจะทำ ความคิดมันเกิดหมดแหละ ทำดีไม่ดี ทำแล้วได้ประโยชน์ ไม่ได้ประโยชน์ มันคิดร้อยแปดแหละ นี่มันมีความคิด นี่ความตระหนี่ถี่เหนียวในหัวใจ ฝีกหัดๆ ไปไป นี่ทาน

แล้วก็มีศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติแล้วทำได้ง่ายๆ แล้ว เราผ่านระดับของทานขึ้นมาก็เป็นศีล ศีลคือความปกติของใจ แล้วถ้าเกิดปัญญานะ ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา เห็นไหม นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญามันเห็นการเกิดและการตาย การเกิดและการดับ ถ้าการเกิดและการดับ อันนี้ อะไรมันเกิด อะไรมันดับ ถ้ามันดับไปแล้วมันเหลืออะไร แล้วการเกิดดับๆ เกิดดับมันเกิดที่ไหน แล้วมันเกิดมาตั้งอยู่อย่างไร แล้วมันดับ ดับอย่างไร มันเกิดดับ ใครเป็นคนเกิด แล้วใครเป็นคนดับ แล้วดับแล้วใครเป็นคนสลัดทิ้งความดับอันนั้น แล้วใครเป็นคนรู้ว่าเกิดรู้ว่าดับ แล้วคนรู้ว่าเกิดรู้ว่าดับ เห็นไหม

“โมฆราช เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาถอนอรรถานุกิฏฐิ” คนที่รู้ว่าเกิดว่าดับ คนรู้ต่างๆ รู้ว่าง รู้ไม่ว่าง รู้ต่างๆ ถอนอรรถานุกิฏฐินั้น ถ้าเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่เป็นจริงขึ้นมา หัวใจเราจะมีที่พึ่งไป

นี่แสวงหาธรรมๆ หัวใจต้องการคนช่วยเหลือเงื่อนงาน เราศึกษานี้ศึกษาโดยเงา ศึกษาโดย
สัตยชาติญาณ จิตใจมันก็เร่าร้อนอยู่นั้นแหละ อ่านธรรมะขนาดไหน ศึกษาขนาดไหนนะ มันก็
สงสัย มันกึ่งๆ แต่ถ้าปฏิบัติเข้าไปนะ ถ้ามันสงบเข้ามา โอ้โฮ! มันเป็นอย่างนี้เอง แล้วถ้าเกิด
ปัญญาขึ้นมา ปัญญาอย่างนี้ทำไมมันแปลกประหลาดละ ปัญญาอย่างนี้ไม่เคยเกิดสักที

ปัญญาที่เกิดขึ้นมา เห็นใหม่ นี่โลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิดจากตัวตนของเรา มันเกิดมาตลอด
เพราะเรามีตัวตน มีจิตของเรา มันเกิดมาตลอดแหละ แต่เวลาจิตสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันเกิด
ภวานามยปัญญาขึ้นมา ปัญญาอย่างนี้มันมาจากไหน ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาใกล้เคียงกับความคิดเรา
นี่แหละ แต่มันไม่มีวิชา เพราะจิตมันสงบ มันไม่มีวิชา พอไม่มีวิชา มันจะถอดถอน พอ
ถอดถอนมันก็เบาใจใหม่ นี่คนปฏิบัติ ทำไมจิตมันสงบแล้วเดินไปเดินมามันเหมือนลอยไปลอย
มา

เรานี้ะเวลาทุกข์เวลายาก โอ๊ย! มันหนักหน่วงไปหมดนะ มันเครียด เวลาปัญญามันถอด
มันถอน ทำไมมันลอยไป มันเบา ทุกอย่างเบา เบาไปหมดเลย ก็คนคนเดียวกันนั้นแหละ จิตดวง
เดียวกันนั้นแหละ จิตอันหนึ่งทุกข์ๆ ยากๆ จิตอันหนึ่งมีหลักมีเกณฑ์ เห็นใหม่

นี่แสวงหาธรรม ธรรมะอย่างนี้ถ้ามันเกิดกับเรานะ แล้วเราพิจารณาของเราไป มีปัญญาของ
เราไป เวลามันขาดนะ อกุปปธรรมๆ สัพพะ ธมมา อนตตา สภาพทุกอย่างมันเป็นไตรลักษณ์
เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เวลามันเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นอกุปปธรรม ไม่มีเกิดขึ้น ไม่มีตั้งอยู่
ไม่มีดับไป แต่มี มีอย่างไร เห็นใหม่ นี่จิตใจมีที่พึ่งตรงนี้ไง

ถ้าจิตใจมีที่พึ่งตรงนี้ มันอยู่กับเราตลอดไป เป็นนามธรรม ความคิดดีคิดชั่ว ความคิด เห็น
ใหม่ เป็นสมบัติของใจ สมบัติของใจนะ มีบุญมีกรรมทั้งนั้นเป็นสมบัติของเรา หน้าที่การงาน การ
หาปัจจัยเครื่องอาศัย อาศัยเพื่อคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตให้อยู่เย็นเป็นสุขกับโลกนี้ แต่หัวใจมัน
เป็นสุขจริงใหม่

ถ้ามีธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ อยู่เย็นเป็นสุข จะอยู่โคนไม้ อยู่ตึกสูงส่งขนาดไหน มันก็มี
ความสุขของมัน เราชรักรักษาใจ ร่างกายนี้ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัยนะ ปัจจัย ๔ ดำรงชีวิต หัวใจ
ต้องการความจริง หัวใจต้องการสังขธรรม ถ้ามีสังขธรรม มันจะอยู่ของมันด้วยความสุข อยู่ที่ไหนก็
ได้ อยู่อย่างไรก็ได้ แล้วที่ว่าเกิดดับๆ หลอกกันทั้งนั้นแหละ แต่หลอกกันมันเป็นจริงตามสมมุติ

มันมีของมันจริงๆ เราก็อยู่กับความเป็นจริงของมัน นี่ธรรมสังเวช มันเป็นธรรมะแล้วปลงมันได้ มันสังเวชแล้ววางมันไว้ จิตใจนี้เหนือธรรม เราหาที่พึ่งอันนี้กัน เราถึงมาวัดมาวา เห็นใหม่

ไปวัดๆ ไปทำไม? ไปวัดก็ไปวัดใจใจ ไปวัดใจของเราว่ามันเข้มขึ้นใหม่ ไปวัดใจของเรา ว่าใจของเรามันเป็นกลางใหม่ ใจของเราลำเอียงใหม่ ใจของเรามันคิดคิดคิดชั่ว นี่ไปวัดเพื่อวัดใจ แล้วหัวใจมันจะมีที่พึ่งที่อาศัย เราไปหาข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาให้ใจเราไม่ว่าเหวจนเกินไป

เราเกิดมามีอำนาจวาสนานะ เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นอริยทรัพย์ เป็นมนุษย์แล้วมีสมอง คิดดี คิดชั่วได้ ทำอะไรก็ได้ มีอิสรภาพ ชีวิตชีวิตหนึ่ง ทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ แต่ถ้ามีธรรมๆ มันจะโน้ม น้าว เหนี่ยวนำใจของเราให้สร้างแต่คุณงามความดีของเรา ใครจะติฉินนินทาเรื่องของเขา ปาก สกปรก ทำดีมันก็ไม่ดีทั้งนั้นแหละ แต่ใจเรารู้ เราเป็นคนทำ ดีหรือชั่ว เรารู้ เรารักษาใจของเรา ใจของเรา ความลับไม่มีในโลก ใจนี้รู้ เราหาที่พึ่งของเรา

ชีวิตนี้มีค่ามาก ชีวิตนี้มีค่ามาก เห็นใหม่ แต่คนเรามันไหลไปเห็นแก้วแหวนเงินทองลาภ สักการะมีค่ามาก มองข้ามชีวิตนี้ไป แต่ถ้าชีวิตนี้มีค่ามากนะ เราดูแลชีวิตเรา จะต่ำต้อย น้อยเนื้อต่ำ ต้อยขนาดไหน เราก็ดูแลใจของเรา ถ้ามีความสุข อยู่ที่ไหนมันก็สุข อยู่ที่ไหนมันก็ดีของมัน ถ้า ความสุขนะ มันพอใจใจ

เราเกิดมาชาติหนึ่ง เรามีโอกาสชาติหนึ่งประพฤติปฏิบัติ ยังมีลมหายใจเข้า ลมหายใจออก อยู่ เรายังมีโอกาสของเรา ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกนี้มีสติตลอดเวลา เป็นอานาปานสติ งาน ที่ทำได้ตลอดเวลา ไม่ต้องหาที่ไหนเลย อยู่กับเราตลอดเวลา ถ้าเราอยู่กับเราตลอดเวลา เพราะ อะไร เพราะมีชีวิต เพราะมีใจมันยังอยู่กับเรา ถ้าใจนี้เคลื่อนออกไปจากกายแล้วจบ จบ เห็นใหม่ จบก็ไปตามเวรตามกรรม เป็นผลของวิญญูะ

ฉะนั้น เรามีสติปัญญา พังธรรมๆ พังธรรมเพื่อหัวใจของเรา เอวัง